

השלמות הדינמית של רבקה שץ-אופנהיימר ז"ל

(דברים ליד ארונה)

מורתי,

בְּחֹרֵבִית, בֵּיתוֹ שֶׁל פְּרוֹפִי הוּגוֹ בְּרַגְמָן ז"ל, לְמַדְתִּי מִפִּיךָ לְקִרְוֹא וּלְהִבִּין טַקְסֵטִים מְקוֹרֵיִם שֶׁל הַקְּבֵלָה, וְזוֹ שֶׁל הַחֲסִידִית בְּפֶרֶט. לִימַדְתְּ אֹתוֹנוֹ אֵת "נוֹעַם אֱלִימֶלֶךְ" מִתּוֹרַתוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיזִינְסֵק. לִימַדְתְּ פֶּרֶשֶׁת "וַיַּחֲיִי" עַל כָּל מֵה שְׁכָלוֹל בְּמוֹשְׁגֵי חַיִּים וּמוֹת בְּתוֹרָה זוֹ, אֲךָ בְּאִישִׁיּוֹתֶךָ לְמַדְתִּי לְהִבִּין אֵת תּוֹרַת הַסּוּד לֹא פָחוֹת מֵאֲשֶׁר מִפִּיךָ, וְהַסּוּד הוּא בְּשִׁלְמוֹת. לֹא מִדַּע בְּנוֹסַח "חֲכַמַת יִשְׂרָאֵל", לֹא רֹב יָדַע לְחוּד וַיַּחֲס אִישִׁי נִפְשִׁי לְחוּד, לֹא נִיכּוֹר, אֲלֵא שְׂיִיכוֹת, לֵלֵא פֶגֶם כָּל שְׁהוּא בְּצַד הַפִּילוֹלוּגִי שֶׁבְּמַחְקֶר. הַתִּייחֲסוֹת אִישִׁית עֵמּוּקָה, אֲכַפְתִּיּוֹת עֵמּוּקָה בְּנוֹשֵׂא הַנְּדוֹן, חֲקַמַת יִשְׂרָאֵל הַיִּית, מִלְשׁוֹן חֲכָמָה, וְלֹא רַק חֲקָמָה, כְּהוֹדְהוֹתֶם הַנִּפְשִׁית שֶׁל יוֹצְרֵי תּוֹרַת סוּד זוֹ. יַחֲס בִּיקוֹרְתִי וְהוֹדְהוֹת – כַּחוּוִיָּה אַחַת, וְזוֹ הַשְּׁלֵמוֹת הַדִּינָמִית שֶׁלְךָ. עַד מֵה לְמַשֵּׁל הוֹדְעוֹעֵנִי בְּחוּג כִּשְׁהַבָּאת לִפְנֵינוּ כְּהַדְגָמָה לְתוֹרַת אֱלִימֶלֶךְ אֵת אִמְרַתוֹ הַחֲרִיפָה וְהַחוֹתְכַת מִמֶּשׁ לְדַבֵּר הַגְּמֵרָא: "כָּל הַדֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוֹמָה כְּמִי שֵׁישׁ לוֹ אֱלוֹהִים, וְכָל הַדֵּר בְּחוּצָה לְאֶרֶץ דּוֹמָה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהִים". לְכַאוּרָה פְּשׁוּט כָּל כֵּךְ, גַּם יִפֵּה כָּל כֵּךְ, גַּם צִיוֹנִי כָּל כֵּךְ, אֲךָ אֲצֵל רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיזִינְסֵק, הַפִּירוּשׁ הוּא הַהִיפֶךְ מִמֶּשׁ. כָּל הַדֵּר בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל רַק דּוֹמָה כְּמִי שֵׁישׁ לוֹ אֱלוֹהִים, בְּאִמַת אֵין לוֹ אֱלוֹהִים, וְכֵךְ בְּהַמְשֵׁךְ, כָּל הַדֵּר בְּחוּץ לְאֶרֶץ דּוֹמָה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהִים וּבְאִמַת יֵשׁ לוֹ אֱלוֹהִים. וְהֵרִי הַדְּבַר נֻקַּב עַד הִיסוּד וּמִגִּיעַ לִימִיט, הַיּוֹם שֶׁל חַיֵּי יְהוּדִים מֵאֲמִינִים, כּוֹלֵל גְּדוּלֵי תּוֹרָה וְחֲסִידוֹת, בְּחוּץ לְאֶרֶץ.

נִיתּוֹחַ טַקְסֵטִים פִּילוֹלוּגִיִּים כִּזֶּה אֵינְנוּ יֹכֵל לְהַשְׁאִיר צִיוֹנִית לוֹהֲטָה וְטַבְעִית כָּל כֵּךְ כְּרַבְקָה, שׁוֹוֹת־נֶפֶשׁ לְאִמְרָה אֲשֶׁר כּוֹאֵת, כִּי בְּנִפְשׁוֹ הוּא. וְלֹא לְשׁוֹאֵ הַרְבַּתָּה כָּל כֵּךְ

לְבַסֵּס אֵת הַפִּירוּשׁ הַמַּהֲפַכְנִי שֶׁל הַמִּשְׁפָּט "קִרְבָּה אֵל נִפְשָׁה גְּאֻלָּה" כְּהִיסֵט מַחֲשַׁבַת הַגְּאֻלָּה מִן הַכָּלֵל אֵל הַפֶּרֶט, אֵל גְּאֻלַת הַנֶּפֶשׁ הַאִינְדִּיבִידוּאֵלִית. וְלֹא לְשׁוֹאֵ הַתְּעוֹרֵר הַאִינְטֶרְסֵט הַעֵמּוּק שֶׁלָּה בְּתוֹרַת הַמַּהֲרִ"ל מִיָּמִים עֵבְרוּ, עַד לְתוֹרַת הַנְּגֵלָה וְהַנְּסֵתֵר אֲצֵל הַרְבַּ קוֹק בִּימֵינוּ.

רֵאשׁ "הַחוּג לְמַחֲשַׁבַת יִשְׂרָאֵלִי" וְדֹאֵי. אֲךָ זֶה אֵינְנוּ רַק עֵינֵין לְמַחֲשַׁבָה מוֹפְשֵׁטֶת מְנוֹתְקָה. הַמַּחֲשַׁבָה בִּיהוּדוֹת אֵינְנָה רַק עֵינֵין שֶׁל מוֹחַ וּפִילוֹלוּגִיָּה, כִּי אִם עֵינֵין שֶׁל שְׁלֵמוֹת הַמַּחֲשַׁבָה, הַרְצוֹן וְהַתְּחוּשָׁה. וְכֹאֲשֶׁר רַבְקָה מְפִרְסַמַת אֵת סְפָרָה הַמִּיסְטִיקָה בְּחֲסִידוֹת הִיא רוֹשַׁמַת בִּ"פְתַח־דְּבַר" אֵת תַּאֲרִיךְ הַהוֹפְעָה: "יְרוּשָׁלַיִם הַשְּׁלֵמָה – עֵרַב פֶּסַח תִּשְׁמִ"ח". וְדֹאֵי שְׁזֵה כְּרוּךְ בְּשַׁחְרוּר הַעִיר בְּמַלְחַמַת שֶׁשֶׁת הַיָּמִים. וְדֹאֵי שְׁזֵה בִּיטוּי לְהַתְּמַד הַהַתְּרַגְּשׁוֹת עַל שַׁחְרוּרָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, אֲלֵא שְׁמוּשֵׁג זֶה, "יְרוּשָׁלַיִם הַשְּׁלֵמָה", אֵינְנוּ אֲצֵלָה רַק עֵינֵין גִּיאוֹגְרָפִי. בְּפֶרְדֶּסָה אֵין הַסּוּד בֹּא עַל חֲשַׁבּוֹן הַפֶּשֶׁט וְלֹא הַפֶּשֶׁט עַל חֲשַׁבּוֹן הַסּוּד. זֶהוּי שְׁלֵמוֹת דִּינָמִית בְּכָל הַתְּחוּמִים. תּוֹרַת הָאֲצִילוֹת וְהַסְּפָרוֹת בְּפִיָּה שֶׁל רַבְקָה הִיתָה מוֹרְגֶשֶׁת אֲצֵלָנוּ כְּאֲחָדוֹת אֹרְגָנִית. אֵין נִיתּוֹק בֵּין סוֹפִי וְאֵינְסוֹפִי, בֵּין נִשְׁמָה וְנִשְׁמָה, בֵּין סְפָרָה לְסְפָרָה. אֵין אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּלִי יְרוּשָׁלַיִם וְאֵין יְרוּשָׁלַיִם שְׁאֵינְנָה שְׁלֵמָה, מֵה שְׂרָאוּי לְהִזְכֵּר בּוֹ וְלְהִיאַבֵּק עֲלָיו גַּם הַיּוֹם, וְרַבְקָה לֹא פִסְקָה מְלִיטוֹל חֶלֶק בְּמֵאֲבֵק פּוֹלִיטִי וְרוּחֲנִי זֶה. יְרוּשָׁלַיִם פֶּרְדֶּס אַחַד הִיא, וְשְׁלֵמָה מְכוּחַ הָאֵהָבָה, אֵהָבַת יִשְׂרָאֵל, אֵהָבַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, אֵהָבַת אֱלוֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

רֵאִיתִי אֹתָהּ יוֹמִים לִפְנֵי שְׁעֲצָמָה עֵינֵיהָ לְנֹצָה, וְעוֹד פֶּעַם אַחַת נִיתָן לִי לְצִלוֹל לְתוֹךְ עֵינֵיִים נִפְלָאוֹת אֵלָה, גְּדוּלוֹת וְשַׁחְרוּרוֹת וְעֵמּוּקוֹת, אֲף בְּצַחוּקָן עֵמּוּקוֹת וּמְבִינּוֹת כָּל כֵּךְ, יוֹדְעוֹת כָּל כֵּךְ בְּמֵלֹא מוֹבְנָה הַעֲבֵרִי שֶׁל יָדִיעָה. וְהַבְּנֵתִי אֹז אֵת סוּד הַזּוֹהַר אֲשֶׁר נוֹצֵר בְּמַעֲרָה מוֹפְלָאָה, זֶה זוֹהַר מִמַּעַמְקִים הִיָּה בְּעֵינֵיהָ, בְּנִפְשָׁה וּבְהַגּוֹתָה שֶׁל רַבְקָה. הוּא לֹא יִפְסִיק לְנִבּוֹעַ וְלְהֵאִיר ■

ישראל אלדד

הַעֲרַכָה כּוֹלֵלַת וּמְקִיפָה לְהַגּוֹתָה שֶׁל פְּרוֹפִי רַבְקָה שְׁיִץ־אֹפְנֵהֵימֵר ז"ל נְתַבָּא בְּאֲחַד הַגִּילּוּיּוֹת הַקְּרוֹבִים שֶׁל נְתִיב.